

# Tư tưởng Hồ Chí Minh về đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân - một trong những biện pháp để phòng, chống tham nhũng trong cán bộ, đảng viên hiện nay

Nguyễn Văn Phương<sup>(\*)</sup>

**Tóm tắt:** Chủ nghĩa cá nhân và tham nhũng có quan hệ biện chứng với nhau. Nếu mang trong mình chủ nghĩa cá nhân, tất yếu sẽ dẫn đến hành vi tham nhũng, và tham nhũng cũng là nhằm thỏa mãn nhu cầu và động cơ cá nhân. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhấn mạnh đến tác hại của chủ nghĩa cá nhân. Người luôn xem chủ nghĩa cá nhân là nguồn gốc sinh ra tham nhũng và các hiện tượng tiêu cực khác trong đội ngũ cán bộ. Bài viết làm rõ quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về biểu hiện, biện pháp phòng, chống chủ nghĩa cá nhân, từ đó liên hệ với việc phòng, chống tham nhũng trong cán bộ, đảng viên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

**Từ khóa:** Tham nhũng, Chủ nghĩa cá nhân, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Phòng chống tham nhũng, Đảng viên

**Abstract:** Individualism and corruption have a dialectical relationship because individualism inevitably leads to corrupt behavior; and corruption is aimed at satisfying personal needs and motives. During his lifetime, President Ho Chi Minh emphasized the harmful effects of individualism. He always considered individualism as the source of corruption and other negative phenomena among officers. The article clarifies Ho Chi Minh's views on manifestations and measures to prevent and combat individualism, thereby discussing the prevention and combat of corruption among officials and Party members today according to Ho Chi Minh's thought.

**Keywords:** Corruption, Individualism, Ho Chi Minh's Thought, Corruption Prevention, Party Members

Ngày nhận bài: 04/9/2023; Ngày duyệt đăng: 28/12/2023

## 1. Mở đầu

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ những đặc điểm và biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân. Đồng thời, Người cho rằng chủ nghĩa cá nhân là một trong những

nguyên nhân căn bản, cốt yếu dẫn đến những hành vi tham nhũng trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là những người có chức, có quyền. Vì vậy, đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân là một trong những biện pháp hữu hiệu, phù hợp, hiệu quả nhất hiện nay, là một phương thuốc đặc trị để ngăn ngừa, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực;

<sup>(\*)</sup> NCS. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh;  
Email: nguyenvanphuongtthcmqlq2@gmail.com

góp phần xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh.

## 2. Quan điểm của Hồ Chí Minh về chủ nghĩa cá nhân - một trong những nguyên nhân dẫn đến tham nhũng

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định nguyên nhân sâu xa, bao trùm của tệ tham nhũng là do chủ nghĩa cá nhân - một thứ trở lực nằm ngay trong mỗi cán bộ, đảng viên.

Chủ nghĩa cá nhân thể hiện trước hết ở *tính ích kỷ, thực dụng*. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, tính ích kỷ, thực dụng vừa là đặc trưng cơ bản, vừa là hệ quả tất yếu, được sinh ra từ chủ nghĩa cá nhân. Xét đến cùng, chủ nghĩa cá nhân sinh ra từ lòng tham của con người. Lòng tham chi phối, tác động đến mọi suy nghĩ, hành động của con người nhằm mục đích thỏa mãn nhu cầu của bản thân. Người chỉ rõ: “chủ nghĩa cá nhân chỉ thấy lợi ích riêng của mình, không thấy lợi ích chung của tập thể” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 12, 2011: 55). Khi cán bộ là người có chức vụ, quyền hạn thì tính ích kỷ, thực dụng đặc biệt nguy hiểm. Hệ lụy của nó sẽ vô cùng lớn đối với Đảng và cách mạng. Khi có tư tưởng ích kỷ, thực dụng, người cán bộ sẽ sử dụng quyền lực được giao để thực hiện các hành vi có lợi cho bản thân bất chấp lợi ích của tập thể, “miễn là mình béo, mặc thiên hạ gầy” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 13, 2011: 90). Tính ích kỷ, thực dụng sẽ khiến người cán bộ, đảng viên luôn tuyệt đối hóa cái “tôi”, luôn xem mình là trung tâm, luôn đặt lợi ích cá nhân lên trên lợi ích tập thể.

Những cán bộ có chức, có quyền nếu mang chủ nghĩa cá nhân sẽ chỉ tìm cách mưu lợi cho bản thân, cho bạn bè cánh hẩu, cho người thân thích họ hàng, bất chấp lợi ích chung của tập thể, xã hội. Nghĩa là, họ chỉ chăm lo cho lợi ích của riêng mình, lợi ích “bộ phận” của cơ quan, đơn vị, địa phương

mình mà “quên” trách nhiệm chăm lo cho lợi ích “toàn bộ” của nhà nước, của quốc gia, dân tộc. Trong nhiều trường hợp, họ còn lợi dụng danh nghĩa “vì lợi ích chung” để vun vén cho lợi ích riêng. Những cán bộ như vậy thường biến chất một cách nhanh chóng từ “người cán bộ cách mạng” thành các “ông quan cách mạng”, thành bọn “cường hào mới” trong những lĩnh vực, những cơ quan, đơn vị, địa phương mà họ được nắm quyền lãnh đạo, quản lý.

Chủ nghĩa cá nhân thể hiện ở sự *coi trọng và tôn sùng lợi ích vật chất*, khiến con người luôn lấy vật chất làm tiêu chí duy nhất để xác định mọi giá trị trong đời sống xã hội. Người mang chủ nghĩa cá nhân sẽ luôn đặt lợi ích vật chất lên trên hết: “về vật chất thì chỉ muốn hưởng thụ, công việc làm thì không dám xung phong” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 12, 2011: 335). Đây chính là nguyên nhân dẫn đến tham nhũng.

Chủ nghĩa cá nhân thể hiện ở việc *bất chấp mọi giá trị, chuẩn mực để đạt được mục đích cá nhân*. Những người mang chủ nghĩa cá nhân sẵn sàng dùng mọi thủ đoạn, bất chấp cả đạo đức và luật pháp để thỏa mãn những nhu cầu, lợi ích của mình. Trong mối quan hệ giữa cá nhân và xã hội, chủ nghĩa cá nhân dẫn dắt con người đến chỗ nhận thức phiến diện, một chiều, chỉ thấy quyền lợi cá nhân, đòi hỏi quyền lợi cá nhân mà không ý thức được trách nhiệm và nghĩa vụ của mình đối với xã hội: “không lo ‘mình vì mọi người’ mà chỉ muốn ‘mọi người vì mình’” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 15, 2011: 547).

Chủ nghĩa cá nhân là một trở lực nội tại và là *nguyên nhân gốc gây ra những khuyết điểm, sai lầm khác, trong đó có bệnh tham ô*. Trên thực tế, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Trong Đảng ta còn có những người chưa học được, chưa làm được bốn chữ ‘chí công vô tư’, cho nên mắc phải chứng

chủ nghĩa cá nhân. Chủ nghĩa cá nhân là như một thứ vi trùng rất độc, do nó mà sinh ra các thứ bệnh rất nguy hiểm” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 11, 2011: 295). Theo Người: “Chủ nghĩa cá nhân đẻ ra trăm thứ bệnh nguy hiểm: quan liêu, mệnh lệnh, bè phái, chủ quan, tham ô, lãng phí... Nó trói buộc, nó bịt mắt những nạn nhân của nó, những người này bất kỳ việc gì cũng xuất phát từ lòng tham muốn danh lợi, địa vị cho cá nhân mình, chứ không nghĩ đến lợi ích của giai cấp, của nhân dân” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 11, 2011: 611).

### **3. Quan điểm của Hồ Chí Minh về các biện pháp phòng, chống chủ nghĩa cá nhân**

Các biện pháp phòng, chống chủ nghĩa cá nhân được Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ như sau:

*Một là, tích cực tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng.*

Người nhấn mạnh: “chủ nghĩa cá nhân trái ngược với đạo đức cách mạng, nếu nó còn lại trong mình, dù là ít thôi, thì nó sẽ chờ dịp để phát triển, để che lấp đạo đức cách mạng, để ngăn trở ta một lòng một dạ đấu tranh cho sự nghiệp cách mạng” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 11, 2011: 602). Do đó, mỗi cán bộ, đảng viên muốn phòng, chống chủ nghĩa cá nhân phải tích cực tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng. Người xem đây là một trong những biện pháp quan trọng hàng đầu để chống chủ nghĩa cá nhân. Nếu cán bộ, đảng viên có đạo đức cách mạng thì sẽ luôn đặt lợi ích của Đảng, Nhà Nước và nhân dân lên trên, lên trước. Theo đó, mỗi cán bộ, đảng viên, dù ở vị trí công tác nào cũng phải thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện để giữ vững phẩm chất và cái gốc của người cán bộ cách mạng; mỗi cán bộ phải luôn tích cực tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, phải thực hành đạo đức cách mạng ở mọi lúc, mọi nơi, trong mọi điều kiện hoàn cảnh, như thế

mới bài trừ được chủ nghĩa cá nhân đang ẩn náu trong mình.

Một khi cán bộ, đảng viên thiếu tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, sớm muộn sẽ làm cho chủ nghĩa cá nhân có cơ hội trỗi dậy, từ đó dẫn đến suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, tự diễn biến, tự chuyển hóa, quan liêu, tham nhũng, lãng phí, vi phạm kỷ luật của Đảng, pháp luật của Nhà nước. Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Chủ nghĩa cá nhân là một thứ rất gian xảo, xảo quyệt; nó khéo dỗ dành người ta đi xuống dốc. Mà ai cũng biết rằng xuống dốc thì dễ hơn lên dốc. Vì thế mà càng nguy hiểm” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 11, 2011: 602). “Mỗi cán bộ, đảng viên phải đặt lợi ích của cách mạng, của Đảng, của nhân dân lên trên hết, trước hết. Phải kiên quyết quét sạch chủ nghĩa cá nhân, nâng cao đạo đức cách mạng” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 15, 2011: 547).

*Hai là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát để kiểm soát quyền lực.*

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn xem “Cán bộ là gốc của mọi công việc”, “Muôn việc thành công hoặc thất bại, đều do cán bộ tốt hoặc kém” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 5, 2011: 280). Tuy nhiên, khi được nhân dân trao và ủy thác quyền lực, một số cán bộ lại sa vào chủ nghĩa cá nhân nên mắc các chứng bệnh như: “ham danh vọng và địa vị” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 5, 2011: 276), đặt lợi ích của mình lên trên lợi ích của Đảng, của dân tộc, do đó mà “tự tư tự lợi”. “Cán bộ các cơ quan, các đoàn thể, cấp cao thì quyền to, cấp thấp thì quyền nhỏ. Dù to hay nhỏ, có quyền mà thiếu lương tâm là có dịp đục khoét, có dịp ăn của đút, có dịp “dĩ công vi tư”. Do đó, Người luôn quan tâm đến vấn đề kiểm soát quyền lực đối với cán bộ, đảng viên. Tất cả quyền lực nhà nước đều thuộc về nhân dân, quyền lực của cán bộ, đảng viên cũng là do nhân dân

ủy thác, trao cho mà có. Tuy nhiên, một số cán bộ, đảng viên do ngộ nhận hoặc cố tình lợi dụng quyền lực của nhân dân trao cho để thực hiện mục đích cá nhân, từ đó rơi vào tham ô, tham nhũng. Vì thế, phải tăng cường công tác kiểm tra, giám sát để kiểm soát quyền lực. Thông qua kiểm tra, giám sát, kịp thời phát hiện những cán bộ lạm quyền, lộng quyền, lợi dụng quyền lực dẫn đến suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, sa vào chủ nghĩa cá nhân.

*Ba là, thực hiện nghiêm tự phê bình và phê bình.*

Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Một dân tộc, một Đảng và mỗi con người, ngày hôm qua là vĩ đại, có sức hấp dẫn lớn, không nhất định hôm nay và ngày mai vẫn được mọi người yêu mến và ca ngợi, nếu lòng dạ không trong sáng nữa, nếu sa vào chủ nghĩa cá nhân” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập, Tập 15, 2011: 672*). Muốn phòng, chống chủ nghĩa cá nhân, đòi hỏi mỗi cán bộ, đảng viên phải thường xuyên thực hiện tốt nguyên tắc tự phê bình và phê bình, coi đó như là việc “rửa mặt hằng ngày”. Thực hiện nguyên tắc tự phê bình và phê bình nhằm giúp mỗi cán bộ, đảng viên luôn nêu cao ý thức, tinh thần trách nhiệm cũng như làm chủ việc làm và hành động của mình. Thông qua tự phê bình và phê bình, mỗi cán bộ, đảng viên sẽ biết được những hạn chế, khuyết điểm của bản thân, từ đó tích cực học tập, tu dưỡng, rèn luyện và tự điều chỉnh hành vi của mình. Đây là một trong những biện pháp hữu hiệu để phòng, chống chủ nghĩa cá nhân.

*Bốn là, phát huy vai trò nêu gương của đội ngũ cán bộ.*

Nêu gương không chỉ là một trong những phương thức lãnh đạo của Đảng, mà còn là một trong những phương pháp khắc phục, bài trừ chủ nghĩa cá nhân trong mỗi cán bộ, đảng viên. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhiều lần nhấn mạnh trách nhiệm, bổn

phận, tư cách của người cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo các cấp: nói phải đi đôi với làm, “cố gắng làm kiểu mẫu cho quần chúng trong mọi việc” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập, Tập 5, 2011: 306*); “ gương mẫu, gian khổ đi trước, hưởng thụ đi sau” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập, Tập 15, 2011: 546*). Nêu gương được thể hiện trong ba mối quan hệ: với mình, với người và với việc. Nếu mỗi cán bộ, đảng viên luôn gương mẫu từ lời nói đến hành động, mọi suy nghĩ và việc làm đều lấy lợi ích của Đảng, Nhà nước, nhân dân làm mục đích, luôn toàn tâm, toàn ý, hết lòng, hết sức phụng sự Tổ quốc, phụng sự cách mạng, phục vụ nhân dân, luôn tận tâm, tận lực thực hiện những chức trách, nhiệm vụ được giao thì chắc chắn sẽ bài trừ được chủ nghĩa cá nhân.

Phòng, chống chủ nghĩa cá nhân cũng chính là phòng, chống cái gốc rễ sinh ra tham nhũng. Do đó, để phòng, chống tham nhũng, trước hết phải phòng, chống chủ nghĩa cá nhân.

#### **4. Đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân trong cán bộ, đảng viên hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh**

Thời gian qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng, đứng đầu là Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, công tác đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân trong cán bộ, đảng viên diễn ra mạnh mẽ, quyết liệt, thể hiện ở các Nghị quyết, quy định của Đảng về công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị; kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”; Quy định số 109-QĐ/TW ngày 03/01/2018 của Ban Bí thư về Công tác kiểm tra của tổ chức đảng đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức,

*lối sống của cán bộ, đảng viên; Quy định số 124-QĐ/TW ngày 02/02/2018 của Ban Bí thư về Giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân đối với việc tu dưỡng, rèn luyện, đạo đức, lối sống của người đứng đầu, cán bộ chủ chốt và cán bộ, đảng viên; Quy định số 08-QĐ/TW ngày 25/10/2018 của Ban Chấp hành Trung ương về Trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương; Quy định số 37-QĐ/TW ngày 25/10/2021 của Ban Chấp hành Trung ương về những điều đảng viên không được làm; Quy định số 22-QĐ/TW ngày 28/7/2021 của Ban Chấp hành Trung ương về công tác kiểm tra, giám sát và kỷ luật của Đảng; Quy định số 114-QĐ/TW ngày 11/7/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ... Theo đó, đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp đã nêu cao tinh thần đấu tranh tự phê bình và phê bình. Tuy nhiên, trước những mặt trái của cơ chế thị trường và cám dỗ của lợi ích vật chất, một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên đã thoái hóa về đạo đức, lối sống. Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII của Đảng chỉ rõ: “Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên chưa bị đẩy lùi, có mặt, có bộ phận còn diễn biến tinh vi, phức tạp hơn; tham nhũng, lãng phí, tiêu cực vẫn còn nghiêm trọng, tập trung vào số đảng viên có chức vụ trong bộ máy nhà nước”<sup>1</sup>.*

“Họ đã không trụ vững được trước cám dỗ của cuộc sống giàu sang, phú quý, không chiến thắng được bản thân bởi những ‘viên đạn’ bọc đường; có những cán bộ, đảng viên lập nhiều chiến công kỳ tích, đối mặt với kẻ thù không sợ, thế nhưng quay trở về cuộc sống đời thường họ quá say sưa trên vòng nguyệt quế, cho rằng mình trên tất cả, không ai có thể vượt qua được, lợi dụng chức vụ, quyền hạn tư túi cá nhân, xem thường cấp dưới, không chịu lắng nghe ý kiến đóng góp của đồng chí, đồng đội, của cấp trên, đến khi vi phạm pháp luật, đứng trước công luận mới ăn năn hối cải thì đã quá muộn... Trong giai đoạn 2012-2022, cấp ủy, ủy ban kiểm tra các cấp đã thi hành kỷ luật 2.740 tổ chức đảng, hơn 167.700 cán bộ, đảng viên, trong đó có 7.390 đảng viên bị kỷ luật do tham nhũng; đã kỷ luật 170 cán bộ thuộc diện Trung ương quản lý, trong đó có 4 ủy viên Bộ Chính trị, nguyên ủy viên Bộ Chính trị; 29 ủy viên Trung ương, nguyên ủy viên Trung ương Đảng; 50 sĩ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang. Riêng từ đầu nhiệm kỳ Đại hội XIII đến nay đã thi hành kỷ luật 50 cán bộ thuộc diện Trung ương quản lý (cao hơn gấp 4 lần so với nhiệm kỳ khóa XI và bằng gần một nửa số cán bộ cấp cao bị xử lý của nhiệm kỳ khóa XII), trong đó có 8 ủy viên Trung ương, nguyên ủy viên Trung ương Đảng, 20 sĩ quan cấp tướng” (Nguyễn Phú Trọng, 2023: 117-118).

Trước thực tế đó, việc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân để nâng cao tinh thần tự giác tu dưỡng, rèn luyện về đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ có chức, có quyền theo tư tưởng Hồ Chí Minh lại càng trở nên cấp bách. Làm tốt việc chống chủ nghĩa cá nhân sẽ góp phần quan trọng cho công cuộc phòng, chống tham nhũng mà Đảng đã và đang quyết liệt thực hiện. Cụ thể là:

<sup>1</sup> Xem: Nghị quyết Trung ương 4, khóa XII về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ, <https://tuoitre.vn/toan-van-nghi-quyet-trung-uong-4-khoa-xii-1211059.htm>

*Một là, mỗi cán bộ, đảng viên cần nhận thức sâu sắc về sự nguy hại của chủ nghĩa cá nhân.*

Các cấp ủy đảng xây dựng cho cán bộ, đảng viên có tinh thần trách nhiệm và ý thức chính trị, nhận thức rõ về sự nguy hại của chủ nghĩa cá nhân đối với cơ quan, đơn vị, địa phương. Mọi cán bộ, đảng viên phải tự giác học tập và tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Đây phải được xác định là biện pháp quan trọng hàng đầu, là nhiệm vụ thường xuyên và lâu dài trong sự nghiệp cách mạng ở Việt Nam. Mỗi cán bộ, đảng viên phải thường xuyên, tự giác tu dưỡng và rèn luyện về đạo đức, lối sống; phải đặt mình vào tổ chức, ý thức được sâu sắc những hành động, việc làm của mình dù nhỏ hay lớn đều ảnh hưởng không chỉ đến bản thân, gia đình mình mà còn đến uy tín, danh dự, niềm tin của tổ chức đảng nơi mình công tác, làm việc. Phải chấp hành nghiêm quy định của Đảng, Nhà nước, cơ quan, đơn vị, địa phương nơi mà mỗi cán bộ, đảng viên sinh hoạt, công tác; nghiêm khắc sửa chữa, rút kinh nghiệm đối với bản thân nếu phạm phải những khuyết điểm, sai lầm chưa đến mức phải xử lý kỷ luật; đặt mình vào môi trường công tác, sống và làm việc theo đúng chức trách, nhiệm vụ được phân công. Phải thấm nhuần đạo đức cách mạng, tự rèn luyện cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, thực hành tiết kiệm, chống tham ô, lãng phí, chống quan liêu. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Đạo đức cách mạng không phải trên trời sa xuống. Nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hàng ngày mà phát triển và củng cố. Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 9, 2011: 293). Mỗi cán bộ, đảng viên cần chủ động xây dựng kế hoạch tự bồi dưỡng, rèn luyện cho bản thân, xác định rõ nội dung, cách thức, phương pháp thực hiện

yêu cầu đã đề ra; thường xuyên so sánh, đối chiếu với nhiệm vụ chung của cơ quan, đơn vị, địa phương xem có đúng, phù hợp với điều kiện thực tế hay không để có sự điều chỉnh, bổ sung kịp thời.

*Hai là, phát huy dân chủ, đề cao tự phê bình và phê bình.*

Tự phê bình và phê bình sẽ tạo ra môi trường dân chủ, văn minh, tạo thêm động lực để đảng viên dám nói, dám phê bình và dám nhận phê bình, nhận khuyết điểm. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, đây là vũ khí sắc bén và rất cần thiết để chống chủ nghĩa cá nhân. Người khẳng định: “Mở rộng dân chủ phê bình trong cơ quan và ngoài quần chúng, từ trên xuống và từ dưới lên. ‘Trên đe dưới búa’ của phê bình thì nhất định tẩy được bệnh quan liêu, tham ô, lãng phí” (*Hồ Chí Minh, Toàn tập*, Tập 8, 2011: 140). Tự phê bình và phê bình phải được thực hiện một cách thường xuyên, nghiêm túc; có lý, có tình, trên tinh thần thương yêu đồng chí, tôn trọng nhân cách của mỗi con người. Trong hoạt động lãnh đạo của tổ chức đảng, phải thực sự phát huy dân chủ; mỗi cán bộ, đảng viên phải thực hiện nghiêm túc chế độ tự phê bình và phê bình trong sinh hoạt Đảng. Thông qua tự phê bình và phê bình để đấu tranh khắc phục những biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân.

*Ba là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, siết chặt kỷ cương, kỷ luật trong Đảng.*

Cấp ủy các cấp phải coi công tác kiểm tra, giám sát là công việc thường xuyên, là công cụ lãnh đạo quan trọng để ngăn chặn và đẩy lùi chủ nghĩa cá nhân trong đội ngũ cán bộ, đảng viên. Kiểm tra, giám sát thường xuyên, có trọng tâm, trọng điểm với tinh thần trách nhiệm để chỉ ra những hạn chế, bất cập, yếu kém của tổ chức đảng và đảng viên từ sớm, từ xa. Công tác kiểm tra, giám sát phải tiến hành toàn diện

đối với tất cả cán bộ, đảng viên, trong đó tập trung vào người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng trong việc thực hiện chức trách, nhiệm vụ, quyền hạn được giao và việc giữ gìn phẩm chất đạo đức, lối sống; kiên quyết xử lý nghiêm những cán bộ, đảng viên có những biểu hiện cá nhân chủ nghĩa, coi thường lợi ích tập thể dẫn đến những hành vi tham nhũng, tiêu cực. Tăng cường phát huy dân chủ trong Đảng và thực hiện kỷ luật đảng nghiêm minh; xử lý kịp thời, công khai những cán bộ, đảng viên có hành vi tham nhũng, dù người đó là ai, ở bất cứ cương vị, chức trách nào. Các cấp ủy đảng phải quan tâm thường xuyên đến việc kiện toàn tổ chức bộ máy và đội ngũ cán bộ làm công tác kiểm tra các cấp. Có chính sách đào tạo, bồi dưỡng để cán bộ làm công tác kiểm tra được rèn luyện nâng cao bản lĩnh chính trị, dũng khí đấu tranh, nâng cao đạo đức, phẩm chất trong sạch, liêm chính; nâng cao kỹ năng, trình độ chuyên môn, sử dụng công nghệ nhằm phát huy hiệu quả trong công việc.

*Bốn là, kiên quyết đấu tranh, xử lý nghiêm những cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”.*

Đây là nội dung quan trọng để phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong cán bộ, đảng viên, đặc biệt là người có chức, có quyền hiện nay. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã chỉ rõ: Kỷ luật một vài người để cứu muôn người, để người khác đừng phạm vào nữa, đừng cậy mình thế này, thế nọ, là công thần rồi phê phán hết cả thì chế độ này sẽ ra làm sao (Dẫn theo: T. Sự, 2018). Thời gian qua, Đảng đã quyết liệt tiến hành công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, chống chủ nghĩa cá nhân. Hàng loạt cán bộ, đảng viên, kể cả cán bộ cao cấp đương chức, đã nghỉ hưu bị đưa ra ánh sáng công lý theo

quan điểm “chứng cứ đến đâu, xử lý đến đó”, không khoan nhượng, bao che, dung túng. Công cuộc đó đã giúp củng cố lòng tin của nhân dân vào Đảng, vào chế độ, được bạn bè quốc tế ghi nhận.

Thời gian tới, việc xây dựng đội ngũ cán bộ đủ đức, đủ tài vẫn phải được thực hiện bằng cách “xây” đi đôi với “chống”, vừa bồi dưỡng, giáo dục nhưng đồng thời cũng phải kiên quyết, xử lý, đấu tranh với những cái xấu, với những cán bộ, đảng viên thoái hóa, biến chất.

## 5. Kết luận

Chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ là nhà tư tưởng, người còn là một nhà hành động cách mạng nói đi đôi với làm. Người không những không né tránh những khuyết điểm của cán bộ, đảng viên mà còn lường trước, cảnh báo sự suy thoái ở cán bộ, đảng viên. Chống chủ nghĩa cá nhân, rèn luyện đạo đức cách mạng là nội dung mà Chủ tịch Hồ Chí Minh đau đáu suốt cả cuộc đời. Chỉ khi chiến thắng được chủ nghĩa cá nhân thì cuộc chiến phòng, chống tham nhũng của Đảng mới đi đến thắng lợi cuối cùng □

## Tài liệu tham khảo

1. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, Tập 2, 5, 8, 11, 12, 13, 15, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011.
2. T. Sự (2018), “Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Nguyễn Phú Trọng: ‘Kỷ luật một vài người để cứu muôn người’”, *Pháp luật Việt Nam* ngày 24/11/2018, <https://baophapluat.vn/tong-bi-thu-chu-tich-nuoc-nguyen-phu-trong-ky-luat-mot-vai-nguoi-de-cuu-muon-nguoi-post292372.html>
3. Nguyễn Phú Trọng (2022), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.